

Det demokratiska samtalet

Det demokratiska samtalet är en kommitté som är tillsatt av regeringen. Tillsammans med andra aktörer samverkar vi kring insatser som ökar människors motståndskraft mot desinformation, propaganda och näthat. I grunden handlar det om hur vi i Sverige kan upprätthålla ett öppet, inkluderande och respektfullt demokratiskt samtal, där alla medborgare känner att de vill och kan delta.

www.demokratiskasamtalet.se

Fråga

**Hur kan just du bidra till ett öppet,
inkluderande och respektfullt
demokratiskt samtal där alla känner
att de kan och vill delta?**

Vad är desinformation?

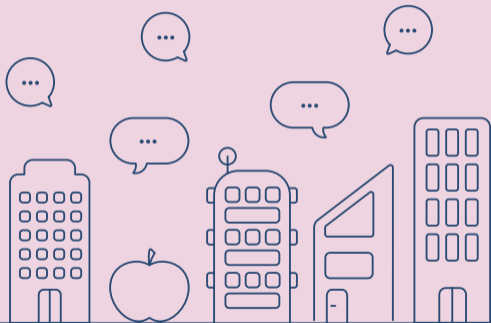
Desinformation innebär **avsiktlig spridning** av osanna och vilseledande uppgifter för att åstadkomma skada eller påverka människors attityder, ställningstaganden och beteenden i viss riktning. Att få andra att omedvetet sprida vidare desinformation är ofta en **strategi** från de som vill orsaka skada.

Desinformation och demokratin

Desinformation är ingen ny företeelse, den har funnits i olika former under lång tid. Men idag möjliggör de **digitala miljöerna** snabb spridning till många och vi riskerar alla att vidareförmedla osanna och vilseledande uppgifter. Risken är att vi fattar beslut på **felaktiga grunder**, vilket är en utmaning för demokratin.

Fakta

I samband med det svenska riksdagsvalet 2018 förekom **desinformation** och försök till **valpåverkan** från så **olika håll** som amerikanska högerextrema grupper, nationalistiska politiker i Polen, ryska intressen och en islamistisk grupp verksam i Sverige.

Källa: Smearing Sweden, Institute for Strategic Dialogue

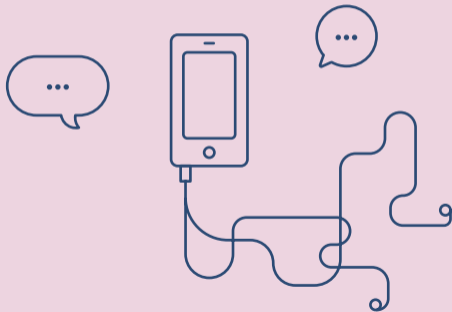
Frågor

**Har du eller någon du känner delat
falsk eller vilseledande information?**

Vad kan det leda till?

Tips & råd

Enkla frågor för källkritik:

- **Vem?** Vem ligger bakom källan?
- **Vad?** Verkar innehållet rimligt och vägs olika perspektiv mot varandra?
- **Varför?** I vilket syfte publiceras informationen och vem riktar den sig till?
- **När?** Är källans innehåll aktuellt?

Vad är propaganda?

Propaganda kan beskrivas som budskap där avsändaren vill få mottagaren att **ändra uppfattning och beteende**. Inom denna definition ryms marknadsföring och politisk påverkan från t.ex. politiska partier och intresseorganisationer.

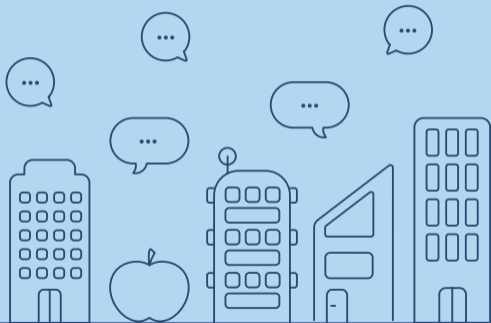
Men propaganda brukar också ges en snävare betydelse. Då avses vilseledande budskap som sprids genom oetiska metoder, t.ex. falska avsändare och/eller förfalskat innehåll, **i syfte att manipulera**.

Propaganda och demokratin

Propaganda, i negativ bemärkelse, skadar det demokratiska samtalet genom att **manipulera** andras åsikter och handlingar, exempelvis genom att väcka starka **negativa känslor**. Propaganda har funnits länge men blir särskilt utmanande i dag när **sociala medier** premierar innehåll som spelar på känslor och upprör, samtidigt som dessa aktörer inte tar samma ansvar för innehållet som traditionella medier.

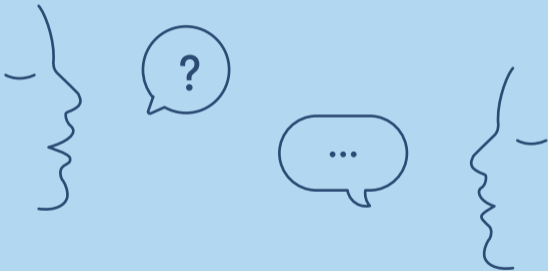
Fakta

Den amerikanske utredaren **Robert Mueller** har i sin rapport slagit fast att det förekom omfattande **rysk propaganda** i sociala medier i samband med det amerikanska presidentvalet 2016. Propagandan syftade bland annat till att **förstärka polariseringen** mellan olika grupper i samhället.

Källa: USAs justitiedepartement

Frågor

**Vilken typ av propaganda tror du
kan förekomma i Sverige?**

**Vilka kunskaper behöver du ha för
att urskilja när någon avsiktligt
försöker lura dig?**

Tips & råd

Tänk efter innan du delar

- Den som erbjuder enkla lösningar bör granskas extra noga.
- Verkar informationen vara "för bra för att vara sann" så är den oftast det.
- Vem tjänar på att du sprider informationen vidare?
- Vem ligger bakom informationen? En forskare, myndighet eller organisation?

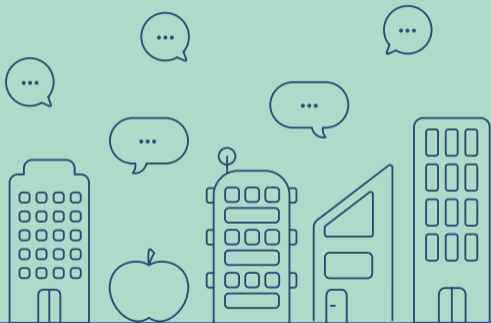
Vad är näthat?

Näthat används ofta för att beskriva hatiska, hotfulla, kränkande eller elaka kommentarer som förekommer på nätet. En del är **olagligt**, annat är det inte. Oavsett vilket kan kränkningen för den som drabbas vara mycket **kännbar**.

Näthat och demokratin

Hot, hat och kränkningar på nätet riskerar att leda till att färre **vågar** säga vad de tycker. När röster som vill påverka samhällsutvecklingen tystnar är det ett **hot mot demokratin**.

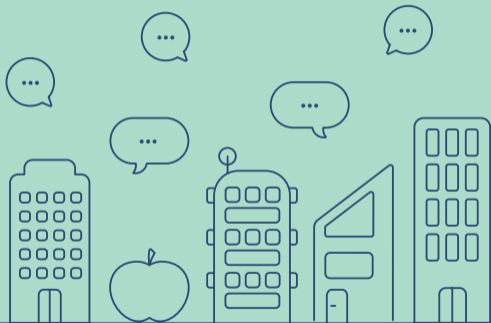
Fakta

“Nu börjar det vankas val igen. Hoten, haten och brotten mot mig trappas upp varje gång jag turnerar och syns i media. Inkorgen fylls med nakenbilder, **vuxna män som önskar livet ur mig**, vill att jag filmar mitt självmord, våldtas, hoppar framför ett tåg, skjuter mig själv eller hänger mig själv.”

- Förtroendevald kvinna 2019

Fakta

1 av 3

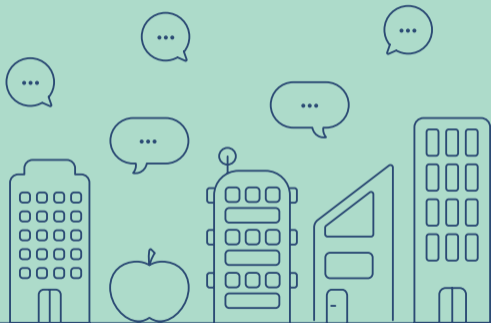
förtroendevalda uppger att de utsattes för trakasserier, hot eller våld 2018.

3 av 10 av de som utsatts har censurerat sig själva, genom att undvika att uttala eller engagera sig i en viss fråga.

Källa: Politikernas trygghetsundersökning 2019, Brå

Fakta

30%

av Sveriges journalister har mottagit hot under det senaste året.

Drygt fyra av tio utsatta journalister har någon gång avstått från att bevaka vissa ämnen eller personer på grund av risken för hot.

Källa: JMG, Göteborgs universitet, 2019

Frågor

**Har du upplevt näthat?
Hur kändes det?**

Tips & råd

Har du sett näthat? Gör så här:

- Gå in och kommentera stöttande för den som utsatts.
- Ta kontakt och erbjud din hjälp.
- Anmäl inlägget till plattformen.
- Polisanmäl om du misstänker att ett brott begåtts.
- Om du är ung – prata med en vuxen som du litar på.

Läs mer på nathatshjalpen.se

Våra känslor påverkar vad vi gillar och delar på nätet.

Forskning visar att vi människor luras av våra känslor

- Vi söker bekräftelse på det vi redan tycker eller tror.
- Vi tycker som man gör i de grupper vi tillhör.
- Vi tror att vi har rätt oftare än vi faktiskt har.
- Vi är dåliga på att ta till oss motbevis.
- Vi kittlas av det spektakulära, det som upprör.

Källa: Internetkunskap.se Så luras vi av våra känslor

Det finns många aktörer som vill bidra till ett samtalsklimat som kännetecknas av saklighet, öppenhet och respekt. Vi måste alla hjälpas åt att skapa det samhälle vi vill ha!

Några av de aktörer som kan hjälpa dig vidare:

Statensmedierad.se "MIK för mig"

Internetstiftelsen.se "Så arbetar troll för att manipulera dig"

Brottsoffermyndigheten.se "Tystna inte"

Make Equal.se "Näthatshjälpen"

Hitta fler aktörer på www.demokratiskasamtalet.se

Om du vill skriva ut fler exemplar av kortleken hittar du den på kommitténs webbplats.

Där finns också information om de källor vi hänvisar till i kortleken och tips på ytterligare läsning.

Det demokratiska samtalet
